

Αθήνα, 20/01/2020

ΕΡΩΤΗΣΗ

- Προς:**
1. Υπουργό Παιδείας & Θρησκευμάτων, Νίκη Κεραμέως
 2. Υπουργό Εργασίας & Κοινωνικών Υποθέσεων, Ιωάννη Βρούτση

Θέμα: «Διά βίου εκπαίδευση, κατάρτιση και φροντίδα ενηλίκων ΑμεΑ»

Αξιότιμοι κύριοι υπουργοί,

Η ελληνική πολιτεία, αναγνωρίζοντας τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία στην εκπαίδευση, όπως αυτά απορρέουν από το Σύνταγμα της χώρας, αλλά και από την Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, έχει αναλάβει την ευθύνη να διασφαλίζει ότι τα άτομα με αναπηρία θα έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση, την εκπαίδευση ενηλίκων και τη διά βίου μάθηση, χωρίς διακρίσεις και σε ίση βάση με τους άλλους.

Σε αυτό το πλαίσιο, στη χώρα μας λειτουργούν εκπαιδευτικές δομές για τα ΑμεΑ, οι οποίες αφορούν αφενός στην Πρωτοβάθμια Ειδική Εκπαίδευση (Ειδικά Νηπιαγωγεία & Ειδικά Δημοτικά Σχολεία) και αφετέρου στη Δευτεροβάθμια Ειδική Εκπαίδευση [Ειδικά Εργαστήρια Επαγγελματικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης (ΕΕΕΕΚ) και Ειδικά Επαγγελματικά Γυμνάσια & Λύκεια (ΕΕΛ)]. Στα ΕΕΕΕΚ εγγράφονται μαθητές με βαριές αναπηρίες και βαριά νοητική υστέρηση, ενώ στα ΕΕΛ εγγράφονται μαθητές με ελαφρύτερες αναπηρίες και ήπια νοητική υστέρηση. Χαρακτηριστικό στοιχείο της διαφοροποίησης ανάμεσα στους μαθητές ΕΕΕΕΚ και τους μαθητές ΕΕΛ είναι το γεγονός ότι οι δεύτεροι συμμετέχουν σε προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις στα

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

γνωστικά αντικείμενα που διδάσκονται, ενώ οι πρώτοι δεν είναι σε θέση να ανταποκριθούν σε αντίστοιχες δοκιμασίες.

Τα ΕΕΕΕΚ έχουν υποχρεωτικές παρουσίες και είναι εξατάξια, ωστόσο η φοίτηση σε αυτά διαρκεί συνήθως από 6-8 έτη και εξαρτάται από την ηλικία της πρώτης εγγραφής, τη συνέπεια και συνέχεια της φοίτησης, κλπ. Οι μαθητές διδάσκονται μαθήματα Γενικής Παιδείας (π.χ. Γλώσσα, Μαθηματικά, Γυμναστική, Μουσική, Καλλιτεχνικά, κλπ.), καθώς και αποκτούν γενικές κοινωνικές δεξιότητες, δεξιότητες ανεξάρτητης διαβίωσης και προ-επαγγελματικές δεξιότητες, ενώ συνήθως παράλληλα συμμετέχουν και σε εργαστηριακά μαθήματα (π.χ. Κηπουρική, Μαγειρική, Αργυροχρυσοχοΐα, κλπ.). Ουσιαστικά τα ΕΕΕΕΚ αποτελούν μια φυσική συνέχεια των Ειδικών Νηπιαγωγείων και Ειδικών Δημοτικών Σχολείων και παρέχουν εκπαίδευση σε πολλαπλά επίπεδα και στάδια, έως την ηλικία των 20-22 ετών.

Δεδομένου όμως ότι οι μαθητές των ΕΕΕΕΚ είναι στην πλειοψηφία τους άτομα με βαριά νοητική υστέρηση και διάφορα σύνδρομα σύνδρομα, όπως μη λειτουργικός αυτισμός ή σύνδρομο Down, με την αποφοίτησή τους από τα ΕΕΕΕΚ, δεν μπορούν να διαβιώσουν και να εργαστούν αυτόνομα και αναγκάζονται να επιστρέψουν στο στενό οικογενειακό τους περιβάλλον, χωρίς καμία περαιτέρω παροχή εκπαίδευσης, επαγγελματικής φροντίδας ή κατάρτισης. Σε αυτό ακριβώς το σημείο ανακύπτει ένα πολύ σοβαρό και ιδιαίτερο ζήτημα, που δύναται να καταστεί απειλητικό ακόμα και για την ίδια τους την ζωή.

Τι θα συμβεί σε ένα ΑμεΑ εάν η οικογένειά του πάψει να είναι σε θέση να το φροντίσει; Πώς θα αποφευχθεί ο εγκλεισμός σε ίδρυμα; Πώς θα διατηρηθούν οι γνώσεις, οι ικανότητες και οι δεξιότητες που έχουν έως τώρα κατακτηθεί μέσω της φοίτησης σε οργανωμένα εκπαιδευτικά πλαίσια; Σε περίπτωση που βρεθεί νέα δομή εκπαίδευσης ή απασχόλησης, πώς θα διασφαλιστεί ότι θα υπάρχει συνέχεια της έως τώρα εκπαίδευσης και θα γίνεται χρήση των όποιων δεξιοτήτων έχουν έως τώρα κατακτηθεί; Πώς θα αποφευχθούν η σύγχυση, η αβεβαιότητα και η θλίψη, η περαιτέρω σωματική και ψυχολογική επιβάρυνση που συνήθως φέρνει ο εγκλεισμός

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

στο σπίτι ή σε ένα άσυλο; Πώς θα μπορέσουν αυτά τα άτομα να αποφύγουν την κοινωνική απομόνωση που τους προδιαγράφει η βαριά νοητική τους αναπηρία και πώς θα μπορέσουν γίνουν μέρος της κοινωνικής πραγματικότητας, με βάση όμως τις πραγματικές τους δυνατότητες;

Είναι άλλωστε χαρακτηριστικό για τους μαθητές των ΕΕΕΕΚ ότι στην συντριπτική τους πλειονότητα δεν επιθυμούν να απέχουν καμία ημέρα από τις σχολικές τους δραστηριότητες, ακόμα και όταν πρόκειται για τις θεσμοθετημένες αργίες και διακοπές. Το σχολείο είναι για αυτούς το πλαίσιο που τους απασχολεί δημιουργικά, που τους εκπαιδεύει, που τους συνοδεύει στην καθημερινότητά τους, που τους εντάσσει σε ένα πολύ σημαντικό κοινωνικό περιβάλλον, που τους γεμίζει χαρά, ικανοποίηση, δημιουργικότητα και που εντός του βιώνουν την ανθρώπινη επαφή, δημιουργούν σχέσεις και γεύονται μια όσο το δυνατόν πιο πλήρη και ικανοποιητική εμπειρία ζωής. Το εκπαιδευτικό τους πλαίσιο είναι για αυτούς μια δεύτερη οικογένεια, με την οποία πηγαίνουν εκδρομές, παρακολουθούν θεατρικές παραστάσεις, πραγματοποιούν επισκέψεις, συμμετέχουν σε εκθέσεις, γιορτές, χορωδίες, ομάδες και δράσεις, μαθαίνουν να κυκλοφορούν με ασφάλεια, αποκτούν εφόδια ώστε να αυξήσουν τον βαθμό αυτονομίας τους, μαθαίνουν να επικοινωνούν καλύτερα και εντέλει κοινωνικοποιούνται και σταδιακά εντάσσονται πληρέστερα στο κοινωνικό σύνολο. Πώς μπορούν να αναπληρωθούν όλες αυτές οι θετικές επιδράσεις, όταν μετά την αποφοίτηση από το ΕΕΕΕΚ ακολουθούν οι περιορισμοί ενός στενού οικογενειακού πλαισίου ή, ακόμα χειρότερα, ενός εγκλεισμού σε ίδρυμα;

Με βάση την ανωτέρω προσέγγιση γίνεται φανερό ότι υφίσταται μια έντονη κοινωνική ανάγκη για τη σύσταση μιας νέας μετα-γυμνασιακής δομής διά βίου εκπαίδευσης, εργασίας και φροντίδας των αποφοίτων των ΕΕΕΕΚ. Μια τέτοια δομή θα μπορούσε να υπάγεται διοικητικά στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, η φοίτηση σε αυτή να είναι διά βίου και ουσιαστικά να αποτελεί συνέχεια των ΕΞΕΕΚ, με τα οποία να σχετίζεται οργανωτικά και διοικητικά, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ομαλή μετάβαση από τη μία δομή στην επόμενη. Στο γνωστικό αντικείμενο θα μπορούσαν

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

να περιλαμβάνονται δραστηριότητες διδασκαλίας βασικών μαθημάτων, εργασιοθεραπείας, λογοθεραπείας, εργοθεραπείας, φυσικοθεραπείας, ιπποθεραπείας, ψυχοκινητικής και μουσικής αγωγής, αθλητισμού και φυσικής αγωγής, παραγωγής, τυποποίησης και διάθεσης βιοτεχνικών προϊόντων, καλλιέργειας γεωργικών προϊόντων, ζαχαροπλαστικής, κ.ο.κ. Επιπλέον θα μπορούσε να δημιουργηθεί το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο έτσι ώστε να συνάπτονται συμβάσεις συνεργασίας με τοπικές επιχειρήσεις, προκειμένου να γίνεται απορρόφηση και περαιτέρω προώθηση των προϊόντων της παραγωγής ή της μεταποίησης.

Κατόπιν των ανωτέρω, ερωτάσθε:

- 1. Ποιες πολιτικές προτίθεστε να εφαρμόσετε προκειμένου να βελτιωθεί η κοινωνική και παραγωγική ενσωμάτωση των ΑμεΑ στο κοινωνικό σύνολο;**
- 2. Ποιος είναι ο σχεδιασμός του υπουργείου σας για την διά βίου εκπαίδευση, φροντίδα και εργασία των αποφοίτων των ΕΕΕΕΚ;**
- 3. Εντάσσεται στα σχέδιά σας η δημιουργία μιας νέας μετα-γυμνασιακής δομής, όπως περιγράφεται ανωτέρω;**

Οι ερωτώντες βουλευτές

Περικλής Μαντάς
Βουλευτής Μεσσηνίας

Γεώργιος Αμυράς
Βουλευτής Ιωαννίνων

Αναστάσιος Μπαρτζώκας
Βουλευτής Ημαθίας

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Χρήστος Δερμεντζόπουλος
Βουλευτής Έβρου

Θεμιστοκλής Χειμάρας
Βουλευτής Φθιώτιδας

Κωνσταντίνος Μαραβέγιας
Βουλευτής Μαγνησίας

Ξενοφών Μπαραλιάκος
Βουλευτής Πιερίας

Μαρία Ελένη Σούκουλη-Βιλιάλη
Βουλευτής Κορινθίας

Σπυρίδων Τσιλιγίρης
Βουλευτής Ξάνθης

Ανδρέας Νικολακόπουλος
Βουλευτής Ηλείας

Ιωάννης Παππάς
Βουλευτής Δωδεκανήσου

Βασίλειος Βασιλειάδης
Βουλευτής Πέλλας

Αθανάσιος Λιούτας
Βουλευτής Τρικάλων